

MARCEL MARTÍNEZ MAÑÉ

Bibliotecari - Director de la Biblioteca Joan Miró

Diplomat en biblioteconomia i documentació per la Universitat de Barcelona. Màster en biblioteques i col·leccions patrimonials de la mateixa universitat.

[linkedin.com/in/marcel-martinez-mañé](https://www.linkedin.com/in/marcel-martinez-mañé)

APUNTS BIOGRÀFICS SOBRE
FRANCESC VILALTA

MARCEL MARTÍNEZ MAÑÉ

Bibliotecari - Director de la Biblioteca Joan Miró

Diplomat en biblioteconomia i documentació per la Universitat de Barcelona. Màster en biblioteques i col·leccions patrimonials de la mateixa universitat.

[linkedin.com/in/marcel-martínez-mañé](https://www.linkedin.com/in/marcel-martínez-mañé)

APUNTS BIOGRÀFICS SOBRE
FRANCESC VILALTA

Natural d'Alpens (Osona). Nascut l'any 1762, fou el primer impressor que s'establí a Vilafranca del Penedès. No sabem la data en que aterra a la vila, si que sabem que la primera data d'un document amb peu d'impremta a Vilafranca és de 1783.

Vilalta es casà el 16 d'octubre de 1791 a Mataró amb Teresa Puigbò .

Consta en aquell any com a llibreter i habitant de Vilafranca. El matrimoni tingué un fill, Joan i dues filles, Rosa i Marianna.

El 1796 donà poders a Eugeni Raynes, agent de negocis, per a que actués en nom seu a la cort de Madrid. Demanant tot tipus de documents oficials, tals decrets, cèdules, sentències, etc.

En no estar les publicacions periòdiques inserides en el si de la població, la transmissió de lleis, sentències i altres es feia molt més lenta i feixuga. Així doncs tenien els impressors una manera senzilla de fer negoci amb pocs recursos.

Segurament Vilalta regentà **un comerç on a part d'imprimir s'hi venien** llibres, ja siguin enquadernats o per enquadernar i altres articles de papereria.

Vilalta atorgà més tard poders a Andrés Ybañez i Antoni Rovira i Prat, veïns de la vila i advocats per a que actuessin en nom seu en assumptes de negocis i judicials.

Una de les filles, Rosa Vilalta es casà amb Josep Vilaró, qui també acabarà esdevenint segons sembla, impressor. Segons Montserrat Comas (Comas i Güell 2012) **es tracta d'un cas de pervivència del negoci familiar per la via femenina, (l'únic fill del matrimoni Vilalta-Puigbò, morí de nen) un cas que no era estrany ni en el nostre país ni dins el món de la impremta. Sempre segons Comas, el matrimoni de la filla s'establirà primer a casa dels pares, es traslladarà a Barcelona durant els anys 1813 i 1818, per acabar finalment retornant a Vilafranca per quedar-s'hi definitivament.**

En la mort de Francesc Vilalta el 1842 el negoci passà a mans del fill gran de Rosa i Josep, Salvador Vilaró i Vilalta, net de Francesc, que s'acabà enfrontant amb la mare pel control de la impremta.

Francesc Vilalta és el primer d'una important nissaga d'impressors vilafranquins que, cosa gens estranya a l'època se succeïren l'un a l'altre, passant-se llurs coneixements de pares a fills.

Vilalta s'instal·là a Vilafranca el 1790 i poc després durant un parell d'anys a Sitges. Però la data del seu primer imprès és anterior i ja consta com a ciutadà en anys anteriors.

Montserrat Comas defensa que tampoc **es pot parlar d'establiment a Sitges** ni que sigui provisionalment, ja que únicament se li coneixen dues **publicacions d'aquesta etapa.**

Desconeixem d'on obtingué la llicència d'impressos, però del seu pas per Mataró, en deduïm que és on es formà com a aprenent i poc després es traslladà a Vilafranca, ciutat mancada d'impremta per a desenvolupar-hi l'ofici.

Segons apunta Frederic Barbier (Barbier, 2005) es necessitava una gran inversió prèvia per a posar en marxa una impremta, a més tenint en compte la **limitació de les comunicacions editar una obra volia dir a part d'una forta inversió inicial, assegurar que aquesta es vendria per a recuperar costos i assegurar un guany, assumint que la distribució d'aquesta seria molt limitada a l'entorn immediat.**

Aquest fet **no és estrany a l'època,** (Llanas ,2003) ja comenta que en aquesta època diverses ciutats petites de Catalunya com Vilafranca del Penedès, Olot o Figueres tingueren impressor per primer cop.

Podia tenir-hi a veure el fet que el 1789 s'aprovà d'unificar els gremis de llibreters i impressors, cosa que permetia tenir llibreteries amb premsa , una tònica molt habitual i que de fet ha aguantat fins als nostres dies. **Vilalta fou un d'aquests llibreters - impressors**

De les actes notarials consultades a l'arxiu comarcal, en deduïm que la família Vilalta gaudia d'una bona posició econòmica, doncs hi consten diversos préstecs concedit, tant d'ell mateix com d'alguna de les seves germanes a altres persones de la vila.

Vilalta visqué una època convulsa marcada pels grans canvis que succeïren **en el conjunt de l'estat espanyol. Fou testimoni del pas de l'antic al nou règim** tot i que morí sense poder gaudir gaire de les noves lleis de relativa llibertat d'impremta.

Mort l'any 1842 a l'edat de vuitanta anys. En el seu testament, llegà el control absolut de les seves propietats a la seva muller, aquesta segons sembla llegà tot el negoci al net, Salvador Vilaró.

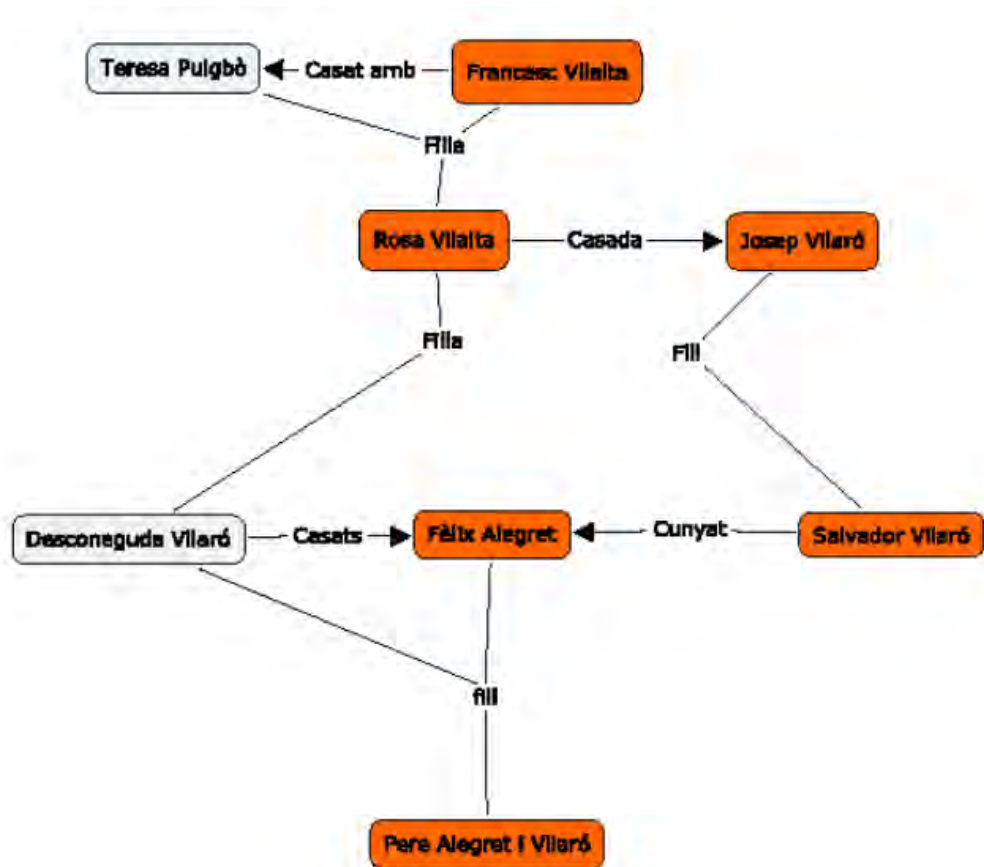
Imprenta i impressions

El gruix de la producció de Vilalta se centra en els fulls volants com goigs o anuncis de funcions teatrals.

La producció de Vilalta no destaca especialment per ella mateixa, es tracta **d'un tipus de producció molt habitual de la que Vilafranca n'estigué mancada fins que ell s'establí a la vila. Es limità, primer a les reimpressions de cèdules reials, de les quals n'hem trobat de catalogades més d'un centenar en menor mesura també imprimí monografies com, obres religioses, memòries d'entitats vilafranquines, relacions de festes i celebracions.**

També imprimí obres de caràcter didàctic per a les escoles locals, cosa no gens estranya en una època de moltes dificultats per a la difusió del **material imprès d'aquestes característiques.**

La majoria d'obres eren en castellà, per bé que trobem alguna obra de caràcter religiós en llatí i algunes en català.

EL TESTAMENT

Testament de Francisco Vilalta Estampier
Vila de Vilafraanca del Panades.

Vila de Vilafraanca del Panades Tribat del Sarcad de
tres dias del mes de Juny del any mil setecent y
vinte y tres. Nica clon aboria vermella ha estat ennegada
lo infit o souf. per lo sobredit testador afixmant sea
dich testament, y ra darrera voluntat enut de ma
ad paper conu, y firmat dela propia, y que requie
bit volia que valques per rat, y que se obrer, y publicat, y
de ell tantas copias quantas demanadas ne sean, es
present per testimoni, y per boca propia de dit testador
y pregat Joan Cornella pabolater, y otro n
menor lordos dela expresada Vila, y aivi ho

Et vull que lo pnt meu testament a tots los dretes preua-
ga.
E aquesta es la ultima, y darrera voluntat mia la qual
vull que valga, y vales puga per dret de testament, y sino
vulla per testament alomenor vull que valga per codicil,
Donacio per causa de mort, o per aquella especie de ultima
voluntat que miller es dret, vales y tenir podra. Sen Hija
de mi del Fran^{co} Vilalta terrador qui lo pnt meu testa-
ment clabo, ayudo, xarifico, y firmo. Fet fou lo pnt meu tes-
tament en la Vila de Vilafranca del Panader Tribar de
Barna vuy que conta m a vint y tres de Juny de mil
Vijcents, y vint.

Fran^{co} Vilalta